

Příloha 1

Plán hodiny

I. Identifikační údaje

Autor materiálu: Ing. Pavla Nawratová

Název materiálu: Práce s cíli a sebehodnocením na 2. stupni

Téma hodiny: Karel Veliký – zloduch, nebo hrdina?

Vyučovací předmět: výchova k občanství, dějepis, český jazyk a literatura – čtenářství

Ročník: 7.

Časová dotace: 45 minut

II. Cíle hodiny (pro použití ve výchově k občanství):

1. Dokážu vyjádřit svůj názor a vyslechnout si názor někoho jiného.
2. Vysvětlím, jak mohou média ovlivnit názor člověka, konkrétně novinový či internetový článek.

Pokud bychom využili texty pro jiný předmět, bylo by potřeba formulovat cíle jinak, vztahovat je ke konkrétním učebním aktivitám, aby bylo zřejmé, kam se žáci po absolvování hodiny posunou.

Pomůcky: Texty a pracovní listy pro každého žáka, provaz (já použila zdroj od počítače) na rozdělení třídy, papíry s nápisem ZLODUCH a HRDINA (já psala na bílé tabulky), PowerPoint prezentace s cíli hodiny a reflexí (může být napsáno na tabuli), stopky (využila jsem na www.classroomtools.com), pokud aplikujete management času.

Zdroje: <https://www.mrroughton.com/the-dark-ages> (Využila jsem Charlemagne Bias Lab, texty volně přeložila a přizpůsobila svým potřebám.)¹

---

¹ Při využití cizojazyčných zdrojů hrozí riziko, že země, odkud byl zdroj převzat, může zastávat odlišný názor na to, co je v rámci světových dějin vhodné zařazovat do kurikula, a navíc může mít odlišný postoj k dané dějinné situaci. Proto bychom měli být obezřetní při výběru a překladu zdrojů ze zahraničí.

Důkazy o učení a splnění cílů: Průběžné monitorování žáků, zejména při řízené diskusi, vyplněné pracovní listy, písemné hodnocení cílů hodiny.

Plán hodiny

Na začátku hodiny žákům připomeneme, že mají prostor „parkovat otázky“ (Parkoviště pro otázky) které je napadají v průběhu hodiny.²

Evokace

1. Rychlý brainstorming ve dvojicích – co už víme o Karlu Velikém (snos na tabuli). V předchozích hodinách jsme jen velmi zběžně jeho osobnost zmínili v souvislosti s Franskou říší, žáci by měli znát jméno jeho dědečka a otce.

1–2 min.

Představení jednoho z cílů – v této fázi žákům představíme pouze jeden z cílů hodiny. Pokud bychom řekli cíle oba, ovlivníme tím žáky, kteří by už začali tušit, že s články není něco v pořádku. Cíl promítneme v PowerPointu, viz přílohu č. 2, nebo napíšeme na tabuli:

Cíl 1: Dokážu vyjádřit svůj názor a vyslechnout si názor někoho jiného.

2. Vtažení žáků do děje:

Učitel říká:

„Představte si, že se mi podařilo získat dva velmi cenné historické svitky. Jsou to svitky velmi staré, pocházejí zhruba z 8. století n. l. Vzhledem k tomu, že zrovna probíráme média a masmédiá, říkala jsem si, že si nemůžeme nechat ujít takovou příležitost a musíme se s těmito svitky – médii starověku a středověku – seznámit. Nálezy jsou o to cennější, že jeden svitek pochází z území Franské říše a ten druhý, pocházející zhruba ze stejné doby, byl nalezen na území barbarů, tedy na území, které Karel postupně dobýval. Vaším úkolem teď bude si svitky přečíst a udělat si podle nich názor na to, jaký byl Karel Veliký člověk. Jedni z vás dostanou do ruky svitek nalezený na barbarském území a druzí svitek z území Franků. Dále

---

² Parkoviště je velké písmeno P napsané na tabuli či flip, žáci mohou kdykoliv během hodiny vstát a zaparkovat jakoukoliv relevantní otázku. K parkovišti se vracíme na konci hodiny, kdy nejprve zjišťujeme, zda jsme se v průběhu hodiny dopátrali odpovědi. Pokud ne, můžeme zadat dobrovolníkům úkol, aby na otázky zjistili odpovědi, popř. zjistíme odpovědi sami a vrátíme se k nim na začátku hodiny další.

dostanete list (viz přílohu č. 1b), do kterého si budete dělat poznámky. Ten však, prosím, ještě nevyplňujte.“

2 min.

Uvědomění

3. Čtení novinového článku – žáky rozdělíme do dvou skupin. K tomu jsem použila jednoduché rozpočítání na A a B. Každá skupina dostane text o Karlu Velikém. Skupina A dostane text, který podporuje teorii, že Karel byl hrdina (viz Příloha 1a: Text Karel Veliký: dobrodinec – noviny), skupina B dostane text opačný, podporující teorii, že Karel byl zloduch (viz Příloha 1a: Karel Veliký: zloduch – noviny).

Vzhledem k velikosti skupiny ponecháme na žácích, jestli chtějí vytvořit menší hloučky, konzultovat své čtení s někým jiným nebo pracovat samostatně. Zde také záleží na tom, zda je skupina zvyklá takto pracovat. Pokud ne, doporučuji žáky nechat pracovat samostatně. Po přečtení článku vyplňují zmíněný pracovní list (viz přílohu č. 1b).

Skupiny dopředu nevědí, že budou pracovat s různými texty, texty navíc vypadají opticky totožně, což je účel. Pokud někdo vznesl dotaz, proč jsou rozděleni do různých skupin, „mlžila jsem“ a řekla jim, že je to kvůli další aktivitě. Mým cílem bylo sledovat, jak se jednotlivé skupiny umístí u provazu v další aktivitě.

5 min. na přečtení

5 min. na vyplnění pracovního listu

4. Řízená diskuse – byl Karel Veliký hrdina, nebo zloduch? Třída je rozdělena na dvě poloviny. K tomu lze použít provaz, já ho neměla a použila jsem zdrojovou šňůru od svého počítače.

Na jedné straně je tabulka s nápisem HRDINA a na druhé ZLODUCH. Vyzveme žáky, aby si stoupli na tu stranu provazu, s jejímž nápisem souhlasí. Čím silněji souhlasí, tím dále se nacházejí od provazu. Čím méně jsou si jistí, tím blíže jsou u provazu.

Pozn. Předpoklad byl, že žáci, kteří četli text o zloduchovi, budou hájit názor, že Karel zloduchem opravdu byl, a naopak. Předpoklad se potvrdil jenom částečně. Většina žáků sice stála na předpokládané straně, ale velmi blízko provazu, což indikovalo, že jejich názor není příliš silný a jsou otevřeni diskusi.

Varianty pokračování (většinou se řídím časem) – ideálně vyzvu všechny žáky, aby si našli „protivníka“ z druhé strany a prodiskutovali své názory na Karla Velikého. Pokud se diskutéri

rozhodnou pod vlivem argumentů druhé strany k ní přejít, je to možné. **Zde by mělo dojít k naplnění druhého cíle hodiny, který ale žákům ještě nebyl odtajněn.**

10 min.

5. Losovací kartičky – po této aktivitě jsem vylosovala několik žáků, které jsem požádala, aby mi řekli svůj názor, čím svůj názor v textu podpořili a jak probíhala diskuse s partnerem.

2–3 min.

V tomto okamžiku, pokud už na to žáci sami nepřišli (v mé hodině už to zjistili), vysvětlíme, že články byly úmyslně zmanipulovány, aby ovlivnily jejich názor. Zjistíme, zda opravdu ti, kteří četli článek o hrdinovi, si stoupli na „správnou“ stranu provazu, to samé u zloducha.

Představení druhého cíle

Cíl 2: Vysvětlím, jak mohou média ovlivnit názor člověka, konkrétně novinový či internetový článek.

Teprve tady řekneme žákům druhý cíl hodiny, pokud jsou již pokročilí, požádáme je, aby se sami pokusili cíl naformulovat (v mé hodiny ho někteří dobře odhadli).

5. Obhájení názoru – žáky požádáme, aby se vrátili na stranu provazu, kde stáli úplně na začátku. Poprosíme je, aby mezi sebou mluvili o tom, co konkrétně je v článku ovlivnilo natolik, že obhajovali ten který názor. Jako pomůcku mohou použít pracovní listy (viz přílohu č. 1b) se svými poznámkami. **Zde by mělo dojít k naplnění druhého cíle hodiny.**

5 min.

Reflexe

6. Návrat k brainstormingu a parkovišti otázek – vrátíme se ke snosu na tabuli (viz fáze evokace), můžeme také doplnit jinou barvou písma doplňující informace. Pokud jsou zaparkovány nějaké otázky, zodpovíme je, dohledáme odpovědi, popř. zadáme zájemcům zjištění informací za domácí úkol.

1–2 min.

7. Zhodnocení hodiny – na papírek žáci napíšou, jak se jim povedlo naplnit cíle hodiny, viz přílohu 2 (PowerPoint):

Cíl 1: Dokážu vyjádřit svůj názor a vyslechnout si názor někoho jiného.

Cíl 2: Vysvětlím, jak mohou média ovlivnit názor člověka, konkrétně novinový či internetový článek.

Na papír napiš, jak se ti podařilo cíle naplnit:

1. Napiš, jestli se ti podařilo vyjádřit svůj názor a vyslechnout si názor někoho jiného, buď konkrétní, např.: „Dokázal jsem jasně vysvětlit svůj názor, všichni pochopili, co si myslím.“
2. Napiš, jak si myslíš, že mohou média ovlivnit názor – konkrétně.
3. Ohodnoť hodinu alespoň jednou smysluplnou větou.

Na úplném konci jsem pro hodnocení hodiny využila emotikony z aplikace

<https://classroomscreen.com>

***Poznámka** – časové dotace jsou pouze orientační. Mohou se lišit v závislosti na okolnostech. My jsme vše stihli a ještě nám zbyl čas na volnou diskusi. V diskusi jsme se zabývali např. pocity žáků, jak na ně čtení článků prvotně působilo, jak se cítili, když stáli na různých stranách provazu, zda je něco v člancích či vzájemných diskusích u provazu překvapilo.*

